

Összetett szavak a magyar és a finn szlengben

LIELI Marianne

Bevezetés

Dolgozatomban a finn és a magyar szleng összetett szavain keresztül próbálom vizsgálni a két nyelvben a kifejezőmód hasonlóságait és különbségeit. A magyar szóanyagom forrása legnagyobb-részt az András T. László–Kövecses Zoltán szerkesztette Magyar–angol szlengszótár, néhány példát pedig Kis Tamás katonai szlengszótárából, illetve saját szókincsemből vettem. A finn anyagom részben tamperei és helsinki középiskolások körében végzett saját gyűjtésemből, részben Kaarina Karttunen Nykyslangin sanakirja c. munkájából, részben pedig a szlenggel foglalkozó szakirodalom példái közül (Kari Nahkola, Irma Laitinen) származik. Nemegetszer – különösen a diákoktól gyűjtött anyag esetében – kétségeim voltak, hogy egy adott szó valóban a szlengbe tartozik-e. A szleng határai nem élesek és kifejezetten rugalmasak, állandó a mozgás a szlengből a hétköznapi beszélt nyelven át a köznyelv felé (Hämäläinen 1962, 53). Mivel a szakirodalomban már találkoztam olyan esettel, hogy diákoktól szlenggyűjtő nyelvész automatikusan elfogadta adatközlőinek megítélését a szavak szleng-mivoltát illetően (Nahkola 1991, 9), én is hasonlóképp tettem.

Módszertani nehézségek

Két nyelv szlengjét igen nehéz összehasonlítani. A szlengben nagyon sok múlik a véletlenen, a beszélők hirtelen ötletein és asszociációin. Ráadásul éppen ez az a nyelvi szint, ahol a legkönnyebben megmutatkozik a beszélők nyelvi leleményessége, ahol sorra születnek a lefordíthatatlan nyelvi telitalálatok.

További nehézséget okoz, hogy a szleng erősen függ az adott közösség kultúrájától. Már a diákszleng is különbözik iskolánként: a szavak mögött a kérdéses iskola tanulóira egyedül jellemző élményhátter áll. Előfordul például, hogy egyes tanárok nevei köznevesülnek és új jelentésben szerepelnek. A nagyobb közösségeknek – jelen esetben a felső határt egy adott nyelvet beszélők összessége jelenti – is megvan az az egyedülálló kulturális hátterük, amely más közösségek számára ismeretlen és amely a szleng forrásául is szolgálhat.

A szleng gyakran egyedülálló helyi jellegzetességeket nevez meg. A *susiraja* szó például a Helsink-i köré épített 3-as számú autópályagyűrűt jelenti. Egy-egy szlengszó mögött állhat csak az adott nyelvben ismert szólás, közmondás, irodalmi mű, reklámszöveg vagy sláger részlet is. A magyar diákok nyelvében a *trapper* szó attól kezdve jelentette az elégtelen osztályzatot, hogy a televízióban megjelent a Trapper farmernadrág reklámja, benne a feltartott hüvelykujjal (Kis 1991, 17).

A különböző nyelvek szlengjének összehasonlítását nehezíti az is, hogy a szleng a nyelv egyik legdinamikusabb rétege. Mivel a szlengszavak erős érzelmi töltést hordoznak, és fénykorukban léptenyomon használják őket, igen hamar elveszítik kifejezőerejüket, és új szavakkal kell pótoni őket (Karttunen 1980, 10). A változékony-ság miatt a szlengről tett leíró jellegű megállapítások sokkal rövidebb ideig érvényesek, mint például az irodalmi nyelvről tett megfigyelések. Mivel az összehasonlításnál két vagy több nyelvről van szó, ez a probléma fokozottan jelentkezik.

Mindezek ellenére van értelme összehasonlítani a különböző nyelvek szlengjeit. Vizsgálhatók például a szóalkotási módok vagy pedig a jelentésváltozás típusai, a szavak mögött fellelhető gondolkodásmódbeli azonosságok és különbözőségek. A szlengben megfigyelhető egyfajta „analóg gondolkozás, vagyis hogy a szleng használók ugyanannak a jelenségnek jellegzetes tulajdonságai miatt ugyanazt a nevet adják a nyelvterület különböző részein egymástól függetlenül is... Ez a jelenség nem csak egy nyelv szlengjében, hanem a különböző nyelveket összevetve is nagyon jól megfigyelhető. Ennek okát is bizonyítva az érzelmi szóalkotásban kell keresnünk, vagyis az azonos érzelmi töltésből fakadó azonos szemléletben, ami révén a dolgokat egymástól függetlenül is azonos módon nevezik el.” (Kis 1991, 17)

Összetett szavak a szlengben

A szleng általában rövid, frappáns kifejezésmódra törekszik. Szívesebben csonkítja a szavakat, minthogy hosszú szóösszetételeket alkosson. Az összetett szlengszó általában csak egy a számos szinonima közül, és nem is ezzel utalnak leggyakrabban az adott fogalomra. Összetételek akkor bukkannak fel a szleng beszélők nyelvében, amikor a cél a minél leleményesebb megfogalmazás, a hatáskeltés. Az összetett szlengszavak nyelvi ingyencségek, amelyek túladagolva megfekhetik a hallgatóság gyomrát, ezért tudni kell a megfelelő alkalommal és a megfelelő körítéssel tálni őket. Az előbbieken említett analóg gondolkozás vizsgálatára kiváltképp alkalmasak, hiszen többségük új, a köznyelvtől eltérő jelentést kap a szlengben.

A szleng összetett szavait két csoportra lehet osztani az alapján, hogy létrejöttük jelentésváltozás eredménye-e.

I. A köznyelv összetett szavainak „szlengfordításai”, melyek úgy születnek, hogy az eredeti összetétel elő- és/vagy utótagját szlengmegfelelőkkel cserélik fel. Ebben az esetben nem történik jelentésváltozás és a tagok közötti viszony sem módosul. Finn szóanyagom több ilyen típusú szót tartalmaz, mint a magyar, mert a finnben – részben a svéd hatás következtében – több szlengszó létezik a lehétköznapibb dolgok kifejezésére is. Példák: *likkafrendi* 'barátnő', *kundifrendi* 'barát', *affarillit* 'napszemüveg', *dösäflaba* 'buszjegy', *lukujärkkä* 'órarend', *mössötunti* '(iskolai) ebédszünet'; *sulibuli* 'iskolabál', *vadiúj* 'vadonatúj', *csúcsgöré* 'nagyfőnök'.

II. Jelentésbeli szóalkotás útján létrejött összetett szavak. Ezek további két csoportra oszthatók:

a) A köznyelvben keletkezett összetételek, amelyek a szlengbe névátvitel útján kerültek.

b) Kifejezetten a szleng számára alkotott összetett szavak, amelyek sehol máshol nem használatosak. Ezek is leírhatók a jelentésváltozás kategóriáival, hiszen maga az összetétel teljesen más jelent, mint a tagok jelentésének az összege. Míg az a) csoport esetében a szleng szempontjából kizárólag jelentésbeli szóalkotással van dolgunk – az alaki szóalkotás, maga az összetétel már a köznyelvben megtörtént –, a b) csoport példái egyesítik az alaki és a jelentésbeli szóalkotás sajátosságait. Most csak néhány példát sorolok

fel, hiszen a továbbiakban is ezekkel a csoportokkal foglalkozom majd, de már nem különítem el őket.

a) *leivänpaahdin* 'számítógép lemez meghajtója', *sosiaalityöntekijä* 'prostituált'; *sétagalopp* 'könnyű feladat', *disznóól* 'piszkos hely'.

b) *sielunhieroja* 'lelkész, pszichológus', *syöpäkääryle* 'cigaretta'; *tetükaparó* 'fésű', *bélgép* 'falánk ember', *gyalogszőrös* 'macska'.

Jelentésváltozás útján keletkezett összetett szavak

A következő kategorizálás a jelentésváltozások pszichológiai alapon történő felosztása, minthogy fő kritériuma a régi és az új jelentés közötti asszociatív kapcsolat milyensége (Itkonen 1966, 373, 379–84; Kis 1991, 27–28).

1. Névátvitel

a) **Metafora:** hasonlóságon alapuló névátvitel. A metafora szemantikai sémája a következő: X olyan, mint Y, Z tekintetében (Koski 1992, 13). A metafora tehát az Y megnevezést használja az X fogalomra, azon az alapon, hogy Z kapcsolatot teremt a két dolog között. A hasonlóság megnyilvánulhat külső vagy belső tulajdonságban, funkció- vagy működésbeli sajáttságban, de sok esetben bonyolultabb is lehet a kapcsolat.

Egyértelműen a külső hasonlóság az alapja a következő metaforáknak: *narunvarjo*, *röntgenkuva* 'sovány ember', *lentokenttä*, *painimatto* 'pannukakku nevű palacsinta'; *lepratelep* 'piszkos hely', *hájpacni* 'kövér ember', *szénaboglya* 'haj', *ködlámpák* 'női mell'.

A többi esetben nehéz világosan elhatárolható csoportokat létrehozni, hiszen ahány metafora, annyi eltérő gondolatmenet. A következő metaforák létrejöttét a hasonló működés, illetve tevékenység motiválta: *viinahissi* 'torok', *pirunpuolustusbunkkeri* 'templom', *kusifilterit* 'vese', *keskitysleiri*, *päivähoitopaikka* 'iskola'; *kebelfék* 'melltartó', *porszívó* 'orr', *emésztögödör* 'falánk ember', *szeszkazán* 'iszákos ember'. „Egyéb egyező jellegzetességek” által motivált metaforák pl. *kromosomimonszteri* 'nagydarab ember', *kumiluotimies* 'fegyverhasználatot megtagadó ember', *maanvaiva* 'barátnő, fele-

ség'; *oldalkocsi*, *hátizsák* 'feleség', *paradicsomérés* 'menstruáció', *kerítésszagató* 'szeszes ital'.

b) Metonímia: érintkezésen alapuló névátvitel. A régi és az új jelentés kapcsolata lehet térbeli, időbeli, ok-okozati, illetve rész-egész viszony. A megnevezendő és megnevező dolog kapcsolata gyakran csupán annyi, hogy azonos fogalomkörbe tartoznak. A metonímia jellegzetes fajtája a szinekdoché, az egész megnevezése a részre utaló szóval, vagy esetleg fordítva.

Néhány példa: *raitapyjama* 'rab', *niittyviski*, *navettaviski* 'tej', *korppiveikko*, *metsämies* 'vidéki ember', *virkaavalta* 'rendőrség', *töpselinokka* 'disznóhús mártással'; *pénzeszsák* 'gazdag ember', *kis-pados* 'tartalékjátékos', *dögtan* 'biológia'. Mindkét nyelvben használatos szinekdoché 'fenék' jelentésben az *ülőgumó/istumakyhmyrä* szó.

c) Metafora-metonímia határesetek: Az összetett szavak egy sajátos csoportja az ún. bahuvríhiszavak (posszesszív szóösszetételek). Alárendelő összetételek, alaptagjuk mindig főnév. Egzocentrikusak (Itkonen 1966, 234), azaz a tagok önmagukon kívülre utalnak. A bahuvríhiszavak főnévi és melléknévi jelentésben egyaránt használatosak, és az adott szó jelentései mintegy lépcsőzetesen épülnek fel. Egy köznyelvből vett példával világítom meg az eddig elmondottakat. A finn *lättäjalka* 'lúdtalp' szónak alapjelentésén kívül még két további jelentése is van: 'lúdtalpas' és 'lúdtalpas ember'. A szó tehát metonímia, pontosabban szinekdoché, hiszen a rész (birtok) megnevezésével utal az egészre. Általában a főnévi szerep fontosabb, mint a melléknévi, mivel melléknévként képzővel ellátott alakok is használatosak; ld. *lättäjalkainen*.

A szleng bahuvríhiszavait nem lehet kizárólag a metonímiák közé sorolni. Például a *fafej/puupää* szó ugyan egy testrész megnevezésével egy nagyobb egészre utal, az előtag metaforikus értelemben vett jelző. Hasonló a helyzet pl. a *mutakuono*, *rullahuuli* 'néger'; *lóbél* 'falánk ember' szavak esetében is. Természetesen nem mindegyik bahuvríhi-típusú szlengszó tartalmaz metaforikus elemeket, némelyik tiszta metonímia, például *sinitakki*, *sinilakki* 'rendőr'.

A bahuvríhiszavak a finnben gyakoribbak, mint a magyarban, ez érvényes a köznyelvre és a szlengre egyaránt. A finn szleng néhány fogalomköre különösen bővelkedik az összetett szavak e fajtájában: 'buta, ostoba (ember)': *luupää, munapää, paskapää, puupää, läskipää, kusipää, siloaiivo, paska-aiivo, taliaivo, saviaivo*; 'vidéki ember': *heinäkenkä, heinähattu, multasaapas, lantavarvas, toukohousu*; 'sötétbőrű, néger': *lakunaama, mutakuono, savunahka, lakupää, mutajalka, paskajalka, rullahuuli, lakutukka, savuliha*; 'rendőr': *jauholakki, läkkiotsa, nappiotsa, paskalakki, peltipää, lättäjalka, paskajalka, sinihattu*. Néhány további finn példa: *kumijalka* 'autó', *ihraperse* 'kövér (ember)', *tuhkamuna* 'öreg ember', *nahkatukka* 'kopasz (ember)'.

A magyarban egyedül a 'buta, ostoba (ember)' jelentésű szlengszavak között találunk nagyobb mennyiségben bahuvríhiszavakat: *fafej, seggfej, hájfej, vízfej, betonfej*. Ezek a szavak használatosak tágabb jelentésben is, általában ellenszenves emberre utalnak.

2. Jelentésátvitel

A jelentésátvitel a jelentésváltozás ritkább fajtája. A névátvitel esetében a régi és az új (a köznyelvi és a szlengjelentés) között tartalmi-logikai kapcsolat áll fenn, a jelentésátvitel esetében a hangalak közelsége vagy a gyakori mondatbeli együttes előfordulás a döntő. (E legutóbbira a szóanyagomban nem találtam példát.) A jelentésátvitelre jó példa a félig félreértésen, félig játékos torzításon alapuló népetimológia, amit kiválóan illusztrál az 'Egri Bikavér' finn megfelelője, az *Erkin pikakivääri*, a *raivovotka* 'Dry Vodka', illetve a *donjózsi* (< Don Juan) 'nőcsábász férfi' és a *fizimiska* (< fiziognómia) 'arc, ábrázat'. A hangalakokkal való tudatos játék eredményei a *dominokeksi* (< kondomi), *velipuolikuu* (< velipuoli) és a *nagyképernyős* (< nagyképű) szavak.

A szlengben a hangalaki közelség általában nem egyedüli motíváló tényezőként jelentkezik, mint az előző példasor esetében, hanem más szóalkotó képzettársításokkal (például metafora) összefonódva. A finnben a *lasirokko* 'másnaposság' a *vesirokko* 'báránymillő' szóra emlékeztet. A jelentésekben is található közös elem: mindkét állapot meglehetősen fizikai rosszulléttel jár. A magyarban hasonló hangalaki-gondolati egybeesésen alapulnak például a *sarkangyal* 'prostituált', *ágytorna* 'nemi aktus', *apatej* 'szesz

ital', *kúródeszka* 'nő mint szexuális tárgy', *szájmenés* 'túl sok beszéd' szavak.

Minél távolabbi, merészebb képzetársítás útján születik egy szlengszó, annál hatásosabb. Sokszor többszörös gondolati áttételeket is felfedezhetünk a szavak mögött. A finnben például a köznyelvben is használatos a *mämmikoura* elnevezés az ügyetlen, mindent elrontó emberre. A szleng mind az előtagot, mind az utótagot egy szinonimával cserélte fel, így jött létre a *pääsiäiskäsi*. A magyar szlengben a *fürdőváros* szó rossz vételt jelent, a közbülső lépcsőfok a *befürdés* 'pórujárás, rossz vétel'. Rendkívül kellemetlen külsejű hölgyekre használják a *sújtólég* szót, amely metonimikus kapcsolatban áll a *bányarém* szóval. És hogy a finnben miért nevezik a hízelgő, talpnyaló embert *ruskeakieli*-nek, arra magyarázatot ad a *perseennuolija* szó.

A magyar és a finn szóanyag összevetése egyéb szempontok alapján

1. Az összetétel tagjainak egyezése vagy nagymértékű hasonlósága

Ha bizonyos összetett szavak egymás tükörfordításainak is tűnnek a két nyelvben, természetesen nem beszélhetünk a magyar és a finn szleng közvetlen kölcsönhatásáról. Az egyezés oka vagy a szleng beszélők azonos gondolkodásmódja (ld. fentebb), vagy pedig nemzetközi szlengszóról van szó, amely vélhetően leginkább angolszász eredetű. A következő szópárokra az angol szlengben is találtam megfelelőt (András–Kövecses 1989): *läskipää – hájfej(ű) – fathead* 'ostoba, buta', *perseennuolija – seggnyaló – arse-licking* 'hízelgő ember', *rannerenkaat – karperec – bracelets* 'bilincs'. Természetesen az sem zárható ki, hogy mindhárom nyelvben egymástól teljesen függetlenül születtek ezek a szavak. (A legutolsó példa jól mutatja azt is, hogy nem minden nyelv nevezi meg ugyanazt a fogalmat összetett szóval.) A továbbiakban már csak finn–magyar szópárokat sorolok fel, mind felépítésükben teljesen megegyezőket, mind pedig a valamiképpen hasonló sémára épülőket:

istumakyhmyrä – *ülőgumó* 'fenék', *fafej* – *puupää* 'buta v. ellenszenves (ember)', *faszfej* – *molopää* 'buta v. ellenszenves (ember)', *füstölt hús* – *savuliha* 'sötét bőrű, néger' (a finn összetett szónak a magyarban jelzős szintagma a megfelelője), *nahkatukka* – *bőrhajú* 'kopasz', *roskisdykkari* – *kukabúvár* 'szemetesben kutató ember', *viulukotelot* – *hegedűtok*, *bögötök* '(nagy) cipő', *arkunnaula* – *koporsószög* 'cigaretta', *lökhárító* – *etupuskurit* 'női mell' (ez esetben mindkét nyelv összetett szóval nevezi meg ugyanazt a fogalmat, de a tagok nem azonosak), *kebelfék* – *yläjarrut* 'melltartó', *naamataulu* – *pofalemez* 'arc', *húgyagyú* – *kusipää* 'buta v. ellenszenves', *csontkollekcio* – *luukasa* 'sovány (ember)', *jänishousu* – *nyúlgerinc* 'gyáva ember', *csőszamár* – *putkikameli* 'kerékpár', *paradicsomérés* – *puolukkapäivät* 'menstruáció', *sekundaneekeri* – *próbanéger* 'cigány', *panopuu* – *kúródeszka* 'nő mint szexuális tárgy', *leipäläpi* – *kenyérleső* 'száj', *komlósörp* – *ohrapirtelő* 'sör', *szördízél* – *kaurafoordi* 'ló'. Érdekes egybeesés, hogy 'néger, sötétbőrű' jelentésben mind a magyar, mind a finn szlengben találunk a fényképezés tárgyköréből kölcsönzött kifejezéseket: *alivaloittunut* – *fényt kapott*, *mikor született*. Meglepően azonos, nem túlságosan jóindulatú gondolkodásra vall a magyarban az *anyósülés* 'személygépkocsiban a vezető melletti ülés' és a finnben az *akantappaja* 'motorkerékpár oldalkocsija'.

Csupán egyetlen példát találtam arra, hogy ugyanaz az összetett szó más-más jelentésben fordul elő a két nyelvben: *műszerfal* 'véce' – *ohjauspaneeli* 'arc'.

2. Személynevek használata

Köznevesült személynevek gyakran előfordulnak a szlengben, mivel bizonyos személyneveknek jellegzetes hangulatuk, érzelmi töltésük van, amit a szleng a saját eszközeivel fokozottan képes kihasználni. Összetett szavakban leginkább utótagként szerepelnek, és gyakran rímelnak vagy alliterálnak az előtaggal. Általános a becéző alakok használata. A személynév-utótagú szlengszavak szinte mindig személyre utalnak. Kivételek: *nyrkkikylikki*, *marokmarcsa* 'önkielégítés', *mustamaija* 'rendőrautó', *fizimiska* 'arc'. A szóanyagomban egyszer fordul elő, hogy női személynév utal férfira: *botoslujza* 'rendőr'.

Finn példák: *rillireino* 'szemüveges ember', *liperilasse* 'börtönlelkész', *utare-unto*, *maajussi* 'vidéki ember', *lakupetteri* 'néger', *kipumikko* 'tábori orvos', *häntäheikki*, *kikkelikalle* 'nőcsábász férfi'. Magyar példák: *macskajancsi*, *nullagyula*, *nullajuli* 'jelentéktelen ember', *deltamatyi*, *muszklimiska* 'izmos ember', *hurkagyurka*, *salamigyuri* 'kövér ember', *ekeferkó*, *lőcsgéza*, *venyigejani* 'vidéki ember', *kispista* 'átlagember'.

3. Játék a szavak hangalakjával

A már említett alliteráción és rímen kívül jellemző még a csupa azonos magánhangzó használata és a szavak ikerítése. Az ikerítés azért tekinthető némileg eltérő kategóriának, mert az ikerszavak egyik tagja a másik tag hangalakjának bizonyos szabályok szerint módosított változata, és önmagában értelmetlen. Előfordul, hogy az ikerszó egyik tagjának sincs önálló értelme és léte. Ha pedig mindkét tag értelmes, álikerszóról van szó.

Álikerszók: *nyal-fal* 'ölelget'; *heikkopeikko* 'gyenge ember'.

Valódi ikerszók: *vicikvacak* 'jelentéktelen', *tesze-fosza* 'tehetetlen', *biszbasz*, *szirszar* 'apró tárgy'; finn példát nem találtam.

Egyik tag sem létezik önállóan: *cókmók* 'holmi', *incifinci* 'kicsi', *lacafacázik* 'pizsmog', *etyepetye* 'intim együttlét'; *tinkeli-tonkeli* 'részeg', *dingdong* 'bolond, bugyuta'

Feltűnő eltérést tapasztaltam a két nyelv között azon szavak esetében, amelyek csupa azonos magánhangzóból állnak. Erre ugyanis a finnben csak nagyon kevés példát találtam, és nem is valószínű, hogy a magánhangzó-azonosság tudatos törekvés eredménye: például *lantavarvas*, *paskajalka*. A magyar szleng ezzel szemben szándékosan él ezzel a lehetőséggel, például *kukklyuk* 'szem', *alfarhang*, *lyukszusz*, *űrgyűrűfűtty*, *hátvágánygáz* 'szellentés', *cicifix*, *csöcsölő* 'melltartó'. Ezzel szemben az alliteráció a finnben gyakoribb, bár a magyar szleng is szívesen alkalmazza: *taatelintallaaja* 'déli országból származó', *kumikameli*, *munamankkeli* 'kerékpár', *proleputki* 'busz', *pullonpohjat* 'szemüveg', *kännikala* 'részeg ember', *leipälapiro* 'gitár'; *riherongy* 'prostituált', *búvalbaszott* (< búvalbélelt) 'szomorú'.

4. Eufémizmusok, diszfémizmusok

Mind a magyar, mind a finn szlengben bőségesen megtalálhatók egyrészt a szépítő, finomító, másrészt a szándékosan durvaságra törekvő kifejezések. A szleng illemszabályokat semmibe vevő, harásány természetéből adódóan a diszfémizmusok vannak túlsúlyban: *lónyál* 'üdítő', *szarevõ* 'zsugori', *lõbaszó* 'nagydarab ember', *bivalybasznád* 'vidéki hely'; *lantavarvas* 'vidéki ember', *vanhapieru* 'öregember', *paskalakki* 'rendõr'. Néhány eufémizmus: *aknatelepítés* 'székelés', *basszuskulcs* (káromkodás); *vaihtaa hiipakunta* 'meghal', *vesilintu* 'vizelettartó edény, kacska'.

Összegzés

Mindezek alapján messzemenõ következtetéseket ugyan nem lehet levonni a magyar és a finn szleng összetett szavairól, de az látszik, hogy vannak kapcsolódási pontok, amelyek tovább vizsgálhatók. Leginkább természetesen azokat az eseteket érdemes kutatni, ahol az összetételek tagonként majdnem vagy teljesen megfelelnek egymásnak a két nyelvben.

Mindkét nyelvre jellemző, de a finnben van nagyobb jelentősége, hogy a szleng szóösszetételei között rendkívül alacsony az idegen eredetű szavak aránya. A saját eredetű szóanyag alkalmasabb a szóalkotásra, legyen az összetétel vagy képzés. Az újonnan keletkező összetett szavak tehát fontos szerepet játszanak abban, hogy a finn szleng svédes jellege egyre csökken, és talán megakadályozzák azt is, hogy túlságosan elangolosodjon.

Irodalom

- András T. László–Kövecses Zoltán 1989: Magyar-angol szlengszótár. Budapest.
- Hämäläinen, Simo 1962: Slangi ja puhekieli. Kalevalaseuran vuosikirja 44. Helsinki.
- Itkonen, Erkki 1966: Kieli ja sen tutkimus. Helsinki.
- Karttunen, Kaarina 1980: Nykyslangin sanakirja. Porvoo.
- Kis Tamás 1991: A magyar katonai szleng szótára. Debrecen.
- Koski, Mauno 1992: Erilaisia metaforeja. Metafora. Ikkuna kieleen, mieleen ja kulttuuriin. Toim. Harvilahti–Kalliokoski–Nikanne–Onikki. Helsinki.
- Laitinen, Irma 1990: Uutta, vanhaa ja lainattua. Tutkimus helsinkiläisnuorten 1980-luvulla käyttämästä slangista. Pro gradu -tutkielma. Tampere.
- Nahkola, Kari–Saani-lahti, Marja 1991: Koululaisslangi Virroilla. Tampere.
- Tompa József (szerk.) 1962: A mai magyar nyelv rendszere I–II. Akadémiai Kiadó. Budapest.

*

Yhdyssanoja unkarin ja suomen slangissa

LIELI Marianne

Unkarin ja suomen slangiyhdyssanoissa on tutkimisen arvoisia yhtymäkohtia. Erityisesti kannattaa selvittää niitä tapauksia, joissa yhdyssosat lähes tai täysin vastaavat toisiaan molemmissa kielissä.

Kummallekin kielelle on ominaista, että vierasperäisten slangiyhdyssanojen määrä on hyvin vähäinen. Suomessa asialla tosin on suurempi merkitys. Omaperäistä sanastoa hyödynnetään enemmän, olipa kyse sitten yhdistämisestä tai johtamisesta. Tuoreilla yhdyssanoilla on suuri vaikutus siihen, että suomen slangin ruotsalaissyisyys jatkuvasti vähenee ja ettei slangisanasto myöskään liiaksi englantilaistu.